

STRUKTURÁLNÍ POLITIKA A KULTURA

Konference

Kultura a strukturální fondy

9. prosince 2005

Marta Smolíková

STRUKTURÁLNÍ POLITIKA

v Evropské unii se uplatňuje tzv.

politika hospodářské a sociální soudržnosti

Strukturální politika

- definována v roce 1988
- rozhodnutí spojit regionální politiku s částí sociální a zemědělské politiky v jedinou
- koncipovaná jako tzv. komunitární (koordinovaná) politika
- **realizace spočívá na členských státech**
- koordinace a harmonizace spadá do nadnárodní působnosti (do působnosti orgánů Evropské unie)

Podkladové materiály

Strategie udržitelného rozvoje - kterou vláda ČR
schválila svým usnesením č. 1242
z 8. prosince 2004

Strategie hospodářského růstu - kterou vláda ČR
vzala na vědomí svým usnesením č. 984
z 20. července 2005

UDRŽITELNÝ ROZVOJ

- rámec strategie civilizačního rozvoje
- vychází z klasické a široce pojaté definice OSN pro životní prostředí a rozvoj z r. 1987
- rozvoj je za udržitelný tehdy, naplní-li potřeby současné generace, aniž by ohrozil možnosti naplnit potřeby generací příštích

Strategické cíle SUR

směřují k zajištění:

- co nejvyšší dosažitelné kvality života pro současnou generaci
- k vytvoření předpokladů pro kvalitní život generací budoucích

Strategické cíle SUR a kultura

- minimalizovat **střety zájmů** mezi hospodářskými aktivitami a ochranou životního prostředí a **kulturního dědictví**, hmotného i nehmotného
- rozvíjet **etické hodnoty** v souladu s evropskými **kulturními tradicemi**

Strategické cíle SUR a kultura

- udržet vhodné **formy rozmanitosti kultur...**
zajistit kulturní rozmanitost a rozmanitost životního stylu... zajistit rovnoprávnost komunit, dosažitelnost služeb dle jejich rozdílných životních potřeb a priorit
- **zpřístupňovat kulturu** všem lidem zejména s ohledem na to, že kultura je základní součástí společnosti založené na znalostech a rozvojový faktor

Východiska a principy SUR

- **etický princip** - úcty k lidskému životu, k přírodě a k civilizačním a kulturním hodnotám
- **princip generační odpovědnosti** za zachování a předání základních přírodních, kulturních a civilizačních hodnot

SUR předpokládá, že ČR

- bude pokračovat v podpoře kultury
- bude usilovat o vytváření mezinárodního prostředí zaměřeného na rozvoj politické, hospodářské, **kulturní** a environmentální spolupráce
- podpoří **rozvoj a dostupnost** veřejných služeb kultury, péči o hmotné i nehmotné kulturní dědictví
- podpoří co nejširší **zapojení občanů** a občanských iniciativ, do kulturních a uměleckých aktivit, do neprofesionálních uměleckých aktivit a péče regionů o tradiční lidovou kulturu

SUR

- Podpoří kulturní různorodost **v rámci regionů**
- Vláda bude průběžně sledovat postup naplňování cílů SUR rozvoje ČR prostřednictvím indikátorů sestavovaných na základě oficiálních dat a ověřených metodik. Přičemž jedním z indikátorů bude:

dostupnost veřejných služeb kultury

Hodnotící ukazatel SUR

Stručná definice a jednotka:

% výdajů na kulturu
z celkových výdajů veřejných rozpočtů

umožňuje posoudit, do jaké míry věnuje veřejná správa pozornost:

- **vytváření podmínek pro dostupnost** veřejných služeb kultury
- **péči** o hmotné i nehmotné kulturní dědictví
- vytváření **podmínek pro tvorbu** nových kulturních hodnot

Strategie hospodářského růstu

Cílem

- dosažení úrovně EU 25 v roce 2013
- konkurence schopnost české ekonomiky

5 pilířů:

- institucionální prostředí
- zdroje financování
- infrastruktura
- rozvoj lidských zdrojů (vzdělávání a zaměstnanost)
- výzkum, vývoj a inovace

Lisabonská strategie

Akční program EU a členských zemí

Cílem je **růst a zaměstnanost**

Oblasti politické akce:

- znalosti a inovace růstu
- Evropa – více atraktivní místo pro investice a práci
- utváření více a lepších pracovních míst

Strategie hospodářského růstu

doporučuje zavést opatření směřující k

- podpoře rozvoje regionů prostřednictvím kulturní infrastruktury
- ke zlepšení podmínek pro investice a poskytování služeb v oblasti kulturního průmyslu
- k zajištění vyšší intenzity podpory uchování kulturního dědictví
- k podpoře rozvoje soudobé umělecké tvorby

Národní rozvojový plán 2007-2013

- výchozí dokument pro využívání SF
- kultura – samostatná podkapitola analýzy
- průřezově zahrnuta do jednotlivých programů a opatření

Národní strategický referenční rámec 2007-2013

Další koncepce

- Mezisektorové – např. Rozvoj lidských zdrojů, cestovní ruch
- Oborové - v rámci ministerstva kultury – např. péče o movité kulturní dědictví, tradiční lidovou kulturu, podpory umění...
- Územní – krajské, města

Zohlednění umění a kultury

Návaznost na konkrétní projekty

Fakta

Umění a kultura cílem cestovního ruchu

zdroje kulturního dědictví

- umělecká díla, včetně architektury
- sbírky muzejní povahy
- knihovní fondy
- umělecké, řemeslné a technické památky

instituce a subjekty jež je prezentují

Fakta

Zóny cestovního ruchu – **lůžkové kapacity**

- městský a kulturně-poznávací - **31,8 %**
- horský cestovní ruch - 25,6 %
- - cestovní ruch vázaný na vodní plochy - 14,7 %
- - lázeňský- 9,0 %
- nevyhraněno zhruba 18,9 % lůžkové kapacity

Fakta

- **hustá síť kulturních památek**
44 000 nemovitostí - z toho 191 národních kulturních památek
- 900 000 movitých kulturních památek
- 575 památkových rezervací a městských památkových zón
- **hrady a zámky** 10 mil. ročně
- **síť muzeí a galerií** 64 miliónů sbírkových předmětů; 7,5 mil. návštěvníků ročně
- **síť knihoven** 6 166; 20, 1 mil. ročně
- **divadla** 4,4 mil. návštěvníků ročně
- **kina** 12, 1 návštěvníků

Fakta

- **výnosy divadel** zřizovaných MK, MŠMT, dalšími orgány státní správy, obcemi a městy v tisících Kč vzrostly od roku 1999 o **26,6 %** na částku 0, 93 miliardy Kč
- **počet návštěvníků** vzrostl o **26,5 %** , což představuje 4,4 miliony návštěvníků oproti 3,8 milionů v roce 2003

Fakta

- **tržby kin** stouply od roku 1998 o **117 %**
- představují částku 1,1 miliardy
- počet návštěvníků kin stoupl o **30 %** na 12 milionů v roce 2004

Fakta

Mezinárodní federace hudebního průmyslu

- sdružuje 23 členských firem, tvoří 95 % trhu s hudebními nahrávkami v ČR
- počet prodaných nosičů klesá, v roce 2004 to bylo **684,6** miliónů oproti necelé miliardě (999,1 miliónů) v roce 2000
- **narůstá hudební pirátství** - celková škoda odhalených případů za rok 2002 byla vyčíslena na částku 120,6 miliónů korun, v hodnotě **16,2 % legálního trhu** roku 2002, což byla oproti stavu roku 2001 trojnásobná výše.

Fakta

Svaz českých knihkupců a nakladatelů

- ročně se v ČR vydá na 40 milionů výtisků knih
- odhadovaný obrat cca **4 miliardy korun**
- ceny knih narostly za posledních 10 let cca 5x
- vývoz v roce 1998 představoval 13,6 milionů svazků knih, v roce 1999 pak 20,2 milionů kusů neperiodických publikací v celkové hodnotě 1, 59 miliardy

(podíl nakladatelského sektoru na **HDP 0,54 %**)

Fakta

Asociace producentů v audiovizi (APA)

- sdružuje cca 80% producentů v ČR (bez výroby televizní - ČT, Nova, Prima)
- průměrný obrat v posledních 3 letech:
4 miliardy ročně, (72% zahraniční zakázky)

Fakta

trh marketingových komunikací v ČR

obrat více než 45 mld. Kč

z toho podíl reklamy 16 mld. Kč

(grafika, audiovizuální tvorba, hudba,
slovesná zručnost...lokace pro natáčení...)

Ekonomizace

umění a kultura

tvorba, ochrana, akvizice, prezentace,
zpřístupňování, dokumentace, interpretace

ekonomizace (viz SHR str. 4)

komerční část kulturního sektoru – pracovní trh

- **kulturní průmysl** – umění, média, kulturní dědictví

Trend

- **kreativní průmysl** - *prolínání umění a obchodu* v oblasti literatury a vydavatelství, hudby, filmu, výtvarného umění a trhu s uměním, performačního umění, knihoven a muzeí, navíc včetně oblastí jako je design, móda, reklama, multimedia
- + v USA reklama obecně a vývoj softwaru
- Odhad Spojených národů: kreativní průmysl vytváří v současnosti **7 %** globálního HDP, s meziročním **10%** nárůstem!

Trend

kreativní ekonomie nahradí upadající průmyslovou ekonomii

- vzniká nová „**kreativní třída**“ - Richard Florida, americký ekonom, (The Rise of the Creative Class - 2002) dnes již 30 % US pracovní síly, která vydělává 50 % platů
- „**umění a kultura se stane jádrem** nových ekonomických rozvojových strategií“ - Simon Brault, vice-chair of the Canada Council of the Arts ([The Arts and Culture as New Engines of Economic and Social Development](#), jaro 2005)
- „**kreativní revoluce** začala“ - James Purnell, britský ministr kreativního průmyslu, projev červen 2005
- "**role** kulturního sektoru je v evropské politice (Lisabonském programu) **podceňována**“ – Andreas Wiesand, studie ECF (The „Creative Sector“ – An Engine for Diversity, Growth and Jobs in Europe, září 2005)

kultura zahrnuje

vyjadřování člověka, hodnotový systém,
budování institucí, společné porozumění

minimalizace střetů zájmů mezi hospodářskými aktivitami a
ochranou životního prostředí a kulturního dědictví,
hmotného i nehmotného

rozvíjení etických hodnot v souladu s evropskými
kulturními tradicemi

(SUR)

Děkuji Vám za pozornost

Marta Smolíková

ProCulture

výzkumné, vzdělávací a informační centrum pro umění a kulturu

Otevřená společnost o.p.s.

Seifertova 47

130 00 Praha

Tel: 222 540 979

E-mail: marta.smolikova@proculture.cz

Informační webové stránky **www.proculture.cz**

možnost registrace pro zasílání e-bulletinu - nabídky a příležitosti pro umělce, manažery a kulturní organizace; aktuality, informace, dokumenty ke kulturní politice